

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის

KA060184994530415

ბრძანება No-94

ქ. თბილისი

13 / თებერვალი / 2015 წ.

შპს „პარტნიორი“-ს სასარგებლო წიაღისეულის გადამამუშავებელი საწარმოს (მანგანუმის მადნის გამამდიდრებელი საწარმოს) მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის დამტკიცების შესახებ

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტისა და ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს ჭიათურის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით წარმოდგენილ შპს „პარტნიორი“-ს ჭიათურაში, საჩხერის გზატკეცილზე სასარგებლო წიაღისეულის გადამამუშავებელი საწარმოს (მანგანუმის მადნის გამამდიდრებელი საწარმოს) მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №7; 11.02.2015წ;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „პარტნიორმა“ უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (№7; 11.02.2015წ.) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
4. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „პარტნიორს“;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „პარტნიორი“-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში - საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა №7) ან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. №6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

საფუძველი: გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების დეპარტამენტის უფროსის თამარ შარაშიძის მოხსენებითი ბარათი; ჭიათურის მუნიციპალიტეტის გამგეობის წერილი (№18; 08.01.2015წ.); ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა (№7; 11.02.2015წ.).

მინისტრი

ელგუჯა ხოკრიშვილი

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების
დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL AND NATURAL RESOURCES PROTECTION OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№7

11 თებერვალი 2015წ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – სასარგებლო წიაღისეულის გადამამუშავებელი საწარმოს (მანგანუმის მადნის გამამდიდრებელი საწარმოს) მშენებლობა და ექსპლუატაცია
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – შპს „პარტნიორი“. ქ. თბილისი, ისანი-სანგორის რაიონი, ვარკეთილი 3, მე-2 მ/რ, კორ. 25ა, ბ. 112
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა – ქიათურა, საჩხერის გზატკეცილი
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 28.01.2015 წ.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – შპს „სამნი“

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებები

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, ჭიათურის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ, ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილია შპს „პარტნიორი“-ს სასარგებლო წიაღისეულის გადამამუშავებელი საწარმოს (მანგანუმის მადნის გადამადიდრებელი საწარმოს) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

შპს „პარტნიორი“-ს მანგანუმის გადამადიდრებელი საწარმოს მოწყობა დაგეგმილია ქ. ჭიათურაში, საჩხერის გზატკეცილზე, 4150 კვ.მ არასასოფლო სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე, ლერი კაპანაძის კუთვნილ ტერიტორიაზე, რომელიც შპს „პარტნიორს“ იჯარის აქვს აღებული (საკადასტრო კოდი 38.10.31.152). ტერიტორია მდებარეობს სამრეწველო ზონაში, ქალაქიდან 5 კმ-ის დაცილებით. საპროექტო საწარმოდან 70 მ მანძილზე აღმოსავლეთით მდებარეობს ორი საცხოვრებელი კორპუსი. ტერიტორიას სამხრეთიდან ესაზღვრება მდ. ყვირილა, ავტოსარემონტო საწარმო, სამხრეთიდან და სამხრეთ-დასავლეთიდან საავტომობილო გზა. უახლოესი სოფლები, დარკვეთი, ზოდი და ითხვისი საპროექტო საწარმოდან დაშორებულია 4-6 კმ-ით. ტერიტორია შემოღობილია ლითონის დგარებითა და მავთულბადით. ტერიტორია წლების განმავლობაში იყო ფუნქციის გარეშე. ტერიტორიაზე განთავსებულია შენობა, რომელიც რეკონსტრუქციის შემდეგ გამოყენებული იქნება ადმინისტრაციული და საყოფაცხოვრებო დანიშნულებით.

საქმიანობის განმახორციელებელ შპს „პარტნიორსა“ და შპს „ჯორჯიან ტრეიდიנגს“ შორის გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე, საწარმო ნედლეულად გამოიყენებს ჭიათურის რაიონის ტერიტორიაზე მოპოვებულ მადანს, რომელიც წარმოდგენილია მანგანუმის დაქანგული მინერალებით.

მადანში მანგანუმის შემცველობა მერყეობს 18-56%-მდე. მადანი უმთავრესად წარმოდგენილია წვრილმარცვლოვანი სახით. ნატეხის ზომა აღწევს 150მმ-მდე. საწარმოს მიზანია მიწოდებული ნედლეულის სველი გრაფიტაციული მეთოდით გამდიდრება და მანგანუმის კონცენტრატების მიღება, რომლის გამოყენება შესაძლებელია მეტალურგიაში. საწარმოს დაგეგმილი სიმძლავრეა 18000 ტ/წელ მადნის გამდიდრება. (ყოველთვიურად 1500 ტონა მადნის).

საწარმოს განთავსების ალტერნატიული ვარიანტების განხილვაში აღნიშნულია, რომ განიხილებოდა მდინარე ყვირილას ნაპირას არსებული ტერიტორიებიც, თუმცა მეპატრონეებთან შესაბამისი შეთანხმების მიღწევა და საიჯარო ხელშეკრულების გაფორმება ვერ მოხერხდა.

საბოლოოდ არჩევანი შეჩერებული იქნა განსახილველ ნაკვეთზე და იგი შესწავლილი იქნა გარემოსდაცვითი კუთხით, კერძოდ:

- შერჩეული მიწის ნაკვეთი მდებარეობს ანთროპოგენური დატვირთვის ქვეშ მყოფ ტერიტორიაზე, რომელიც წარსულში გამოყენებული იყო სამეწარმეო საქმიანობისათვის. შესაბამისად საწარმოს მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროცესში გარემოზე (ნიადაგი, მცენარეული საფარი და სხვ.) ნაკლები ზემოქმედებაა მოსალოდნელი;
- საწარმოს ტერიტორია მდებარეობს ჭიათურა-საჩხერის გზატკეცილის მიმდებარედ, რაც მნიშვნელოვანია ნედლეულის, მზა პროდუქციისა და საწარმოო ნარჩენების ტრანსპორტირებისთვის საჭირო დანახარჯების და სატრანსპორტო ოპერაციებისას მოსალოდნელი ზემოქმედებების მინიმიზაციის თვალსაზრისით და სხვა.

ტექნოლოგიურ ალტერნატივებთან დაკავშირებით მითითებულია, რომ დაპროექტდა მანგანუმის მადნის გამდიდრების აპრობირებული – სველი გრავიტაციული მეთოდი. უარი ითქვა OPM მარკის სალექარი მანქანის (ჰაერმბერი) გამოყენებაზე და უპირატესობა მიენიჭა MOA-ს ტიპს, რომლის ხმაურის მახასიათებლები უკეთესია. დაიგეგმა ტექნოლოგიური დანადგარების განთავსება შენობაში, ხოლო გამდიდრების პროცესში დაბინძურებული ჩამდინარე წყლების გარემოზე მავნე ზემოქმედების შესამცირებლად ჩაკეტილი ციკლი.

გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილია საწარმოს განთავსების ადგილის გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი, ბუნებრივი ფონური მონაცემები, კლიმატი და მეტეოროლოგიური პირობები, გეოლოგიური პირობები, ჰიდროლოგია, ჰიდროგეოლოგია. განხილულია ნიადაგები, სეისმური პირობები და ბიომრავალფეროვნება. საკვლევი ტერიტორია მიეკუთვნება 8 ბალიან სეისმური აქტივობის ზონას.

საწარმოს ტექნოლოგიური პარამეტრებია:

გადასამუშავებელი ნედლეულის ოდენობა 18000 ტ/წ;

მიღებული კონცენტრატის ოდენობა, საშუალოდ 11700 ტ/წ;

შუალედური პროდუქტი (კუდები), საშუალოდ 3600 ტ/წ;

შლამების რაოდენობა, საშუალოდ 2700 ტ/წ.

საწარმო იმუშავებს კვირაში 5 დღეს 8 საათიანი სამუშაო რეჟიმით. წელიწადში სამუშაო დღეთა რაოდენობა იქნება 300.

ტერიტორიაზე მოეწეობა შემდეგი ტექნოლოგიური დანადგარები და დამხმარე ინფრასტრუქტურა:

- ნედლეულის მიმღები ბუნკერი;
- სამსხვრევი დანადგარი;
- დამხარისხებელი დანადგარი;
- დამლექი დანადგარის მიმღები ბუნკერი;
- დამლექი დანადგარი;
- ლენტური კონვეიერები;
- ნედლეულის, პროდუქციის, კუდების და შლამების განთავსების ტერიტორიები;
- ტექნიკური წყალმომარაგების სისტემა;
- ჩამდინარე წყლების გაწმენდისთვის საჭირო სალექარი;
- ადმინისტრაციული და საყოფაცხოვრებო სათავსოები და სხვა.

საწარმოს ელექტროენერგიით მომარაგება მოხდება ადგილობრივი სამომხმარებლო ქსელიდან.

ტექნოლოგიური პროცესი ითვალისწინებს მანგანუმის დაჟანგული და მცირედდაჟანგული მადნის გამდიდრებას სველი გრავიტაციული მეთოდით, წყლის ჩაკეტილი ციკლის მეშვეობით. გზშ-ს ანგარიშის თანახმად მადნის გამდიდრების სქემა შემდეგია: ნედლეული შემოიზიდება ავტოთვითმცლელით და მიეწოდება მიმღებ ბუნკერს. ნაწილი კი იყრება ბაქანზე, საიდანაც საჭიროების მიხედვით დამტვირთველით მიეწოდება ნედლეულის ბუნკერს (მოცულობა 5 მ³). ბუნკერიდან ლენტური ტრანსპორტიორით მიეწოდება ვიბრაციულ ცხავს. მადანი იცხრილება 16 მმ-მდე ზომის კლასამდე. ვიბრაციულ ცხავზე ემატება ტექნიკური წყალი. შემდეგ მადანი წყალთან ერთად მიეწოდება სპირალურ კლასიფიკატორს (გასარეცხად).

ვიბროცხავზე დარჩენილი დიდი ზომის მადანი (საშუალოდ მთელი მასის მესამედი) იყრება ყბებიან სამსხვრეველაში, საიდანაც დაქუცმაცებული მასა

ჯამებიანი ელევატორით ბრუნდება ვიბროცხავზე. პროცესი გრძელდება განუწყვეტილად.

გარეცხვის შემდეგ მადანი მიეწოდება ორკამერიან სალექ დაზგას, სადაც ხდება ორი ფრაქციის - კონცენტრატის და კუდის გამოყოფა და გაუწყლოება, რომლებიც ჯამებიანი ელევატორებით იყრება კუდებისა და მზა პროდუქციის ბუნკერებში.

ბუნკერები მოწყობილია შენობის გარეთ, მათი შევსების შემთხვევაში კონცენტრატის ჩამოყრა გათვალისწინებულია ავტოთვითმცლელის ძარაზე, რომლითაც გაიზიდება საწარმოს ტერიტორიიდან ან საწყობდება მობეტონებულ პროდუქციის ბაქანზე. კუდების ბუნკერის შევსების შემთხვევაში ხდება მისი დასაწყობება მობეტონებულ ბაქანზე. საჭიროების შემთხვევაში მოხდება მისი გადამუშავება ან გადატანა ჯორჯიან მანგანუხის მიერ მითითებულ სასაწყობე მეურნეობაში.

ტექნოლოგიურ პროცესში წარმოქმნილი შლამიანი წყალი იკრიბება და ჩაედინება ჰორიზონტალურ სალექარში, საიდანაც გაწმენდის შემდეგ კვლავ ბრუნდება ტექნოლოგიურ ხაზში. შლამი კი გასაუწყლოებლად საწყობდება სპეციალურად მოწყობილ ბაქანზე და გაუწყლოების შემდეგ გადაიტანება ბაქანზე და შემდეგ გაიზიდება ტერიტორიიდან.

საწარმოს წყალი ესაჭიროება სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური მიზნებისათვის. სასმელ-სამეურნეო წყალდება მოხდება ადგილობრივი წყალმომარაგების სისტემიდან შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე. სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით გამოყენებული წყლის რაოდენობა იქნება 203მ³ წელიწადში

საწარმო ტექნიკურ წყალს აიღებს ყვირილადან. საკუთარი სატუმბი სადგურით. წყალაღების წერტილის კოორდინატებია X- 362569; Y- 4685710. ტექნოლოგიური პროცესისათვის საჭიროა 63 000 მ³ წყალი წელიწადში და 26,25 მ³ წყალი საათში.

სამეურნეო-ფეკალური წყლების შეგროვდება ჰერმეტიკულ საასენიზაციო ორმოში (არანაკლებ 6 მ³ ტევადობის).

ტექნოლოგიურ პროცესში გამოყენებული ჩამდინარე წყალი იკრიბება საწარმოო მოედანზე მოწყობილი შემკრები ღარებით და ჩაედინება ჰორიზონტალურ სალექარში, რომელიც მოწყობილია საწარმოს ტერიტორიაზე სამ სექციად. დაპროექტებული სალექარის თითოეული სექციის სიღრმე 3,25მ-ია სიგანე კი 5მ. პირველი სექციის სიგრძეა 14,5მ, მეორესი - 7,8მ და მესამესი 7,2მ. სამივე სექციის მუშა სიღრმე 2,6 მ-ია, 2,2 მ გათვალისწინებულია შლამების დალექვისათვის. დალექვის დრო დაახლოებით 8 სთ-ია. სალამე ნაწილის შევსების შემთხვევაში ხდება მისი გაწმენდა, შლამები იყრება სალექარების მობეტონებულ კიდეებზე, გაუწყლოებამდე, შემდეგ გადაიტანება სპეციალურ ბაქანზე.

გაწმენდილი წყალის გადადენა მოხდება მცირე მოცულობის (9 მ³) ავზში. ავზთან დამონტაჟებული ტუმბოს საშუალებით წყალი მიეწოდება წყლის გამანაწილებელ ჭას, საიდანაც წყალი დაბრუნდება ტექნოლოგიურ ციკლში ან სალექარში (გაწმენდის პირველ ეტაპზე).

ტერიტორიაზე შეიძლება წარმოიქმნას (ძლიერი წვიმების დროს) დღელამის განმავლობაში მაქსიმუმ 186 მ³ სანიაღვრე წყლები, ხოლო წელიწადში საშუალოდ - 2300მ³. ანგარიშის თანახმად ძლიერი წვიმების დროს გამამდიდრებელი საწარმოს საქმიანობა შეიზღუდება, ან გაჩერდება და პრობლემა არ შეიქმნება სალექარმა მიიღოს წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლები. სალექარში ჩაშვებული სანიაღვრე წყლები

გამოყენებული იქნება ტექნოლოგიურ ციკლში, ბრუნვითი წყალმომარაგების სისტემის გამოყენებით.

გზშ-ს ანგარიშში შეფასებულია ობიექტის ფუნქციონირებით გამოწვეული ზეგავლენა ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე, კერძოდ, იდენტიფიცირებულია მავნე ნივთიერებათა გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროები და განსაზღვრულია მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის პარამეტრები;

დაგეგმილი საქმიანობის ტექნოლოგიური რეგლამენტიდან გამომდინარე ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება მოსალოდნელია შემდეგი წყაროებიდან:

ნედლეულის ავტოთვითმცლელებიდან ჩამოცლა მიმღებ ბუნკერში და ბაქანზე;

ნედლეულის ბაქანზე დასაწყობებისას;

ნედლეულის ლენტური ტრანსპორტიორით გადაადგილებისას;

სამსხვერვეი დანადგარი;

მზა პროდუქციის მიმღები ბუნკერი;

მზა პროდუქციის გადატვირთვა;

პროდუქციის ბაქანზე შენახვისას.

გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილია ემისიების გაანგარიშება ზემოაღნიშნული ატმოსფერული ჰაერის ძირითადი დამაბინძურებელი წყაროებიდან

საწარმოს ექსპლუატაციის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში გაიფრქვევა მანგანუმი და მისი ნაერთები (მანგანუმის დიოქსიდი) და არაორგანული მტვერი ($70-20\% \text{SiO}_2$).

საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №408 დადგენილებაში მოყვანილი საანგარიშო მეთოდიკის შესაბამისად განხორციელებული მავნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიშის თანახმად, ობიექტის ექსპლუატაციის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა კონცენტრაცია არ აჭარბებს ნორმით დადგენილ შესაბამის მნიშვნელობებს ობიექტიდან უახლოეს დასახლებულ პუნქტთან მიმართებაში (70 მ), ამიტომ მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების მიღებული რაოდენობები კვალიფიცირდება, როგორც ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევები.

გზშ-ს ანგარიშის თანახმად საპროექტო საწარმოში გამოყენებული ტექნოლოგიური დანადგარებიდან ხმაურის წყაროს წარმოადგენენ ყბებიანი მსხვერვეანა და ვიბროცხავი. ლიტერატურული მონაცემებით აღნიშნული დანადგარების გამართული ტექნიკური მდგომარეობისას, ხმაურის დონე 90დბა-ს ფარგლებშია. როგორც აღნიშნულია გაზომვები ჩატარდა (ხმაურმზომი MASTECH MS6700) ანალოგიური ტიპის გამამდიდრებელ საწარმოებში.

საპროექტო საწარმოს შემთხვევაში ტექნოლოგიური დანადგარები განთავსებული იქნება ლითონის კონსტრუქციებით მოწყობილ სათავსოში, რომლის გვერდებიც მოპირკეთდება ე.წ „სენდვიჩებით“, რომლებიც წარმოადგენენ ხმაურის საიზოლაციო მასალას და მუშაობენ როგორც დამცავი ეკრანი. ლიტერატურული მონაცემებით შენობაში მათი ეფექტურობა, არეკლილი ბგერების ველების გავლენით 10-15დბა-ს შეადგენს. ამის გათვალისწინებით საწარმოს გარეთ ხმაურის დონე 75-80 დბა-ს ფარგლებში იქნება.

საწარმოდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლის დაცილების (70 მ) გათვალისწინებით გაანგარიშებული ხმაურის დონე საანგარიშო წერტილში შეადგენს 46,6 დბა-ს. ვინაიდან საწარმო იმუშავებს მხოლოდ დღის საათებში, ხმაურის მოსალოდნელი დონე არ გადააჭარბებს დასაშვებს.

გარდა ამისა, გასათვალისწინებელია რომ საწარმოსა და საცხოვრებელ ბინას შორის განთავსებულია გამოუყენებელი ორსართულიანი შენობა და 3 მ-ის სიმაღლის კაპიტალური კედელი რაც კიდევ უფრო შეამცირებს ხმაურის დონეს.

როგორც გზშ-ს ანგარიშშია მოცემული მიუხედავად აღნიშნულისა, საწარმოს ექსპლუატაციის დაწყების შემდეგ მოხდება გაზომვების ჩატარება და საჭიროების შემთხვევაში განხორციელდება დამატებითი ღონისძიებები.

საწარმოს საქმიანობის შედეგად ნიადაგზე ზემოქმედებასთან დაკავშირებით, აღნიშნულია, რომ ტერიტორიის დიდი ნაწილი დაკავებული იქნება ძირითადი და დამხმარე შენობა-ნაგებობებით და პროდუქციის, კუდებისა და შლამების მობეტონებული პოლიგონებით. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე საწარმოს ექსპლუატაციის დროს ნიადაგებზე ზემოქმედების რისკი მინიმალურია.

ამასთან ტერიტორიაზე არ არის ნავთობპროდუქტების საცავი და გრუნტის წყლების დაბინძურების ალბათობა მიზერულია.

გრუნტის და შესაბამისად გრუნტის წყლების ხარისხზე ზემოქმედება შეიძლება მოახდინოს სალექარის მოწყობის პროცესში განსახორციელებელმა მიწის სამუშაოებმა. ზემოქმედება შეიძლება გამოიწვიოს:

- ტექნიკის ან სატრანსპორტო საშუალებებიდან ნავთობპროდუქტების ავარიულმა დაღვრამ/გაჟონვამ;

- ტერიტორიაზე წარმოქმნილი საყოფაცხოვრებო და საწარმოო ნარჩენების არასწორმა მართვამ.

რისკების შესამცირებლად აუცილებელია ტექნიკისა და ტრანსპორტის მუშაობის პროცესის მეთვალყურეობა და რეაგირება დარღვევებზე. დაღვრის ფაქტის გამოვლენისას საჭიროა გრუნტის დაბინძურებული ფენის მოხსნა და მისი გადაცემა სათანადო ნებართვის მქონე ორგანიზაციაზე.

საწარმოს ფუნქციონირების შედეგად წარმოიქმნება საყოფაცხოვრებო და საწარმოო ნარჩენები. საყოფაცხოვრებო ნარჩენების რაოდენობა იქნება 10,95 მ³/წელიწადში.

ტერიტორიაზე განთავსებულია საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შემკრები კონტეინერი. აღნიშნული ნარჩენების გატანა განხორციელდება მუნიციპალურ სამსახურთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე.

ტექნოლოგიური დანადგარების ექსპლუატაციისა და მიმდინარე შეკეთების დროს საწარმოში შესაძლებელია წარმოიქმნას ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული სხვადასხვა მასალები, რომლის შეგროვება და შენახვა გათვალისწინებულია დროებით შესანახ კონტეინერში, რომელიც დადგმულია დახურულ შენობაში. ხოლო ავტომანქანებისა და სხვა მოძრავი ტექნიკის შეკეთება გათვალისწინებულია ქალაქის ავტოშემკეთებელ საწარმოებში.

საწარმოს საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, საწარმოო ნარჩენებიდან აღსანიშნავია მანგანუმის მადნის გამდიდრების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენები: შუალედური პროდუქტი (კუდები) და შლამი. მათი რაოდენობა დამოკიდებულია მადნის ხარისხზე და საშუალოდ შეადგენს: შუალედური პროდუქტი (კუდები)-3600 ტ/წ; შლამი-2700ტ/წ.

კუდების შეგროვება ხდება 5 მ³ მოცულობის ბუნკერში, რომლის შევსების შემთხვევაში ხდება მისი დასაწყობება მობეტონებულ ბაქანზე, რომლის საერთო ფართობია 900კვ.მ. აღნიშნული ბაქნის 600 მ² განკუთვნილია პროდუქციისთვის, დანარჩენი 300 მ² კუდებისათვის.

არსებული ხელშეკრულების საფუძველზე, საჭიროების შემთხვევაში მოხდება კუდების გადამუშავება ან გადატანა ჯორჯიან მანგანუმის მიერ მითითებულ სასაწყობე მეურნეობაში იმავე სატრანსპორტო საშუალებით, რომლითაც შემოიზიდება მადანი. კუდების გამდიდრებით პროდუქციის გამოსავალი 10 %-მდეა. საწარმოში შესაძლებელია მათი გამდიდრება იგივე ტექნოლოგიით.

სალექრიდან ამოღებული შლამები იყრება მობეტონებულ საწრეტ ბაქანზე, სადაც ხდება მათი გაუწყლოება. ამ ფართობზე განთავსდება 120 მ³ შლამი. გაუწყლოებული შლამი გადაიტანება შლამების ბაქანზე, რომელიც განთავსებულია სალექარის ჩრდილოეთით და მისი ფართი დაახლოებით 200 მ²-ია. აქედან შლამის გატანა მოხდება იმ კარიერების შესავსებად, სადაც შპს პარტნიორი არსებული ხელშეკრულებით განახორციელებს ნედლეულის მოპოვებას (რგანის, მღვიმევისა და ზედა რგანის ტერიტორიებზე არსებული კარიერები).

გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილია საქმიანობის პროცესში შესაძლო ავარიული სიტუაციების ალბათობის განსაზღვრა და მათი მოსალოდნელი შედეგების ანალიზი, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა, ავარიული სიტუაციების სცენარები და ლიკვიდაციის გეგმა. წარმოდგენილია საქმიანობის გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა და შემარბილებელი ღონისძიებების ზოგადი გეგმა.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად ექსპერტების მიერ გამოვლენილი პირობები საფუძვლად უდევს წინამდებარე დასკვნის III თავს.

III. პირობები

საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულება

1. საწარმოს ექსპლუატაცია უზრუნველყოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, ანგარიშში წარმოდგენილი ტექნოლოგიური სქემის, მონიტორინგის გეგმის, შემარბილებელი ღონისძიებებისა და ვალდებულებების შესაბამისად;
2. უზრუნველყოს “ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში” წარმოდგენილი გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა და შესაბამისად, დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება;
3. საწარმოს საქმიანობის დროს ზედაპირული წყლების დაბინძურებისაგან მაქსიმალურად დაცვის მიზნით, დაცული იქნეს საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის #425 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოს ზედაპირული წყლების დაბინძურებისაგან დაცვის“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნები;
4. სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიის (#100330) კონტურში საქმიანობის განხორციელებისათვის აუცილებელი სამშენებლო სამუშაოების განხორციელება უზრუნველყოს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით;
5. საწარმოს ექსპლუატაციაში გაშვებამდე უზრუნველყოს გარემოზე მოსალოდნელი და შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედების შერბილების ღონისძიებათა დეტალური გეგმის შემუშავება და საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში წარმოდგენა, სადაც კონკრეტულად იქნება გაწერილი საქმიანობის განხორციელებიდან გამომდინარე გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედების შერბილების ღონისძიებების შესრულების ვადები და ის აუცილებელი ღონისძიებები რომლებიც საჭიროა ზეგავლენის შემცირების ან თავიდან აცილებისათვის. სამინისტროს მიერ აღნიშნული გეგმის განხილვისა და მასში მითითებული ღონისძიებების მიზანშეწონილობის დადასტურების გარეშე საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულება არ განახორციელოს ექსპლუატაცია;
6. საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე უზრუნველყოს ხმაურის დონის მონიტორინგის წარმოება საწარმოდან უახლოესი დასახლების საზღვარზე და შესაბამისი მონაცემების აღრიცხვა. ნორმის გადაჭარბების შემთხვევაში უზრუნველყოს შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელება ხმაურის დონის ნორმასთან შესაბამისობაში მოსაყვანად;
7. საწარმოს ექსპლუატაციაში გაშვებამდე უზრუნველყოს საწარმოში წარმოქმნილი ტექნოლოგიური წყლების სრული წყალბრუნვითი სისტემის დანერგვა (სადაც ჩართული იქნება ასევე შლამების გაუწყლოების პროცესში წარმოქმნილი წყლები და სანიაღვრე წყლები) და შესაბამისი დეტალური პროექტის წარმოდგენა საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში;
8. დასახლებული პუნქტის სიახლოვის გათვალისწინებით უზრუნველყოს საწარმოს მიმდებარე ტერიტორიის და საწარმოს ტერიტორიის მორწყვა მშრალ

- ამინდში ამტვერების შესამცირებლად და კარიერიდან წამოსული მანქანების მარის და საბურავების გარეცხვა საწარმოს ტერიტორიაზე;
9. სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნის შემთხვევაში, მათი შემდგომი მართვის მიზნით უზრუნველყოს შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციაზე გადაცემა. ასევე უზრუნველყოს შლამების დროებით უსაფრთხო დასაწყობება;
  10. საწარმოს ექსპლუატაციაში გაშვების შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს.

შენიშვნა: გზშ-ს ანგარიშში მითითებული ყველა შემარბილებელი ღონისძიებების, ასევე მონიტორინგის განხორციელების ვალდებულება ეკისრება საქმიანობის განმახორციელებელს.

IV. დასკვნა

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, ჭიათურის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ, ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი შპს „პარტნიორი“-ს სასარგებლო წიაღისეულის გადამამუშავებელი საწარმოს (მანგანუმის მადნის გამამდიდრებელი საწარმოს) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში გათვალისწინებული პირობებით.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების
დეპარტამენტის უფროსი

თამარ შარაშიძე
(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

